

כל מה שרציתם לדעת על דגי קרב ולא העזתם לשאול

חופית הרצוג

עריכה: ד"ר גל הרצוג

סנפירים- חוות גידול דגי נוי, גני טל. 08-9957774 Snapirimfarm@gmail.com

הוגש לפרסום: 29/2/24

מקורם במדינות באסיה והם בדרך כלל חיים בין שנתיים לחמש שנים, בהתאם לכתוב בספרות, אך בפועל, ידועים גם דגים בני 8. תפוצתם הטבעית של דגי הקרב היא: וייטנאם, קמבודיה, לאוס, אינדונזיה ותאילנד (הם אפילו כונו הדגים הלאומיים של תאילנד - סיאם). הם די סתגלנים וניתן למצוא אותם באופן קבוע בנהרות, נחלים ואפילו שדות אורז.

מלבד האינטליגנציה הגבוהה שלהם, דגי הקרב מאופיינים גם באיבר נשימה ייחודי - איבר המבוך (Labyrinth). האיבר מזכיר מאוד ריאה ומשמש אותם לנשימה. הוא אינו מהווה תחליף לנשימה הזימית, אך מאפשר להם להעשיר את תהליך הנשימה על-ידי בליעת אוויר מפני המים וכך הופך אותם לטולרנטיים לרמות חמצן נמוכות במים.

גודל דג הקרב:

דגי קרב הם דגים קטנים. הם יכולים להגיע לגודל מקסימלי של כ- 7 ס"מ. בזכות היופי והגודל שלהם, הם דג פופולרי גם בקרב בעלי ננו-מכלים. עיקר גדילת דג הקרב מתרחשת בשבעת החודשים הראשונים לחייו. לאחר מכן תתאפשר גדילה, אך היא תהיה איטית בהרבה.

כמו ברב הדגים, קצב הגדילה וגודלו של דג הקרב, מושפעים מגנטיקה, תנאי הגידול, המזון, טמפרטורת המים, נפח המיכל ואיכות המים עצמם.

דגי קרב סיאמיים - Betta Fish, הם אחת הבחירות הפופולריות ביותר בקרב חובבי הדגים. מדובר בדגים מרשימים עם אופי ייחודי שכיף לצפות בהם. גם אנו בחווה אוהבים מאוד את דגי הקרב, ולפיכך, דואגים לייבא מופעים איכותיים במיוחד, מספר פעמים בשנה, בעיקר מתאילנד, ארץ מוצאם. בעבר נהגו לגדל את דגי הקרב הססגוניים בתוך שדות אורז, אולם היום, הגידול נעשה בפיקוח קפדני, תוך ניסיון לבצע הכלאות גנטיות בעלות תוצאות מרהיבות. לטובת כל מי שמגדל את הדג הססגוני והמרשים הזה או לכל מי שמתלבט אם לרכוש אחד, לפניכם מידע המקיף את רוב הפרמטרים החשובים שיש לדעת בנוגע להחזקה של "חבר סיאמי" אצלכם בבית.

מידע כללי על הדג:

דגי הקרב הם דגים טרופיים של מים מתוקים אשר למרות גודלם הקטן, הנם בעלי נוכחות עזה.

המראה של דג הקרב:

דגי קרב הם צבעוניים במיוחד ומגיעים במספר עצום של מופעים, אך מופע כחול ואדום הם הנפוצים ביותר. צבעים אחרים, פחות נפוצים הם: שחור, גוונים מתכתיים ורב-צבעים.

הסנפירים של הדג גדולים ובהירים יותר בד"כ בהשוואה לגופם. כאשר הם מאוימים או מזדווגים, הורמונים המופעלים בגופם מעודדים את צבעם להבריק ולהתבלט אף יותר.

יסודות הטיפול בדג הקרב:

למרות הטעות הרווחת שדגי קרב פשוטים להחזקה, טיפול מקצועי בדגי קרב דורש קשב ומשמעת. אין בכך להוות גורם מרתיע, אך יש לשים לב לפרטים.

ערכי המים:

כמו שאנחנו נוהגים לומר בחוות סנפירים - "אתם לא מגדלים דגים, אתם מגדלים מים!". במילים אחרות, המפתח לטיפול בכל דג, במיוחד דג קרב, הוא שמירה על איכות המים ועל תנאים עקביים. שינויים תכופים באיכות או בטמפרטורת המים, עלולים לפגוע בבריאות ובמערכת החיסון של הדגים ואף להיות קטלניים עבורם.

הטמפרטורה:

טמפרטורת המים האידיאלית עבור דגי קרב צריכה להיות בין 23 ל-27 מעלות צלזיוס. היזהרו לא למקם את האקווריום ליד חלון שמקבל הרבה אור שמש, או פתח אוורור של חום/מיזוג, מכיוון שהם עלולים לשנות את טמפרטורת המים ולהוביל לפגיעה בדג.

רמות pH:

ה-pH של המים צריך להיות בין 6 ל-8 - קרוב מאוד לניטרלי, עם קשיות בין 5 ל-35 dGH. הניטריט והאמוניה צריכים להיות 0 ורמות הניטראט צריכות להיות פחות מ 40 ppm. חשוב להשתמש באנטי-כלור בעת החלפות מים למניעת פגיעה בזימי הדג.

שימוש במים מזוקקים הוא שגוי ביסודו, כיוון שהם חסרים במלחים ומינרלים הדרושים לגידול הדג.

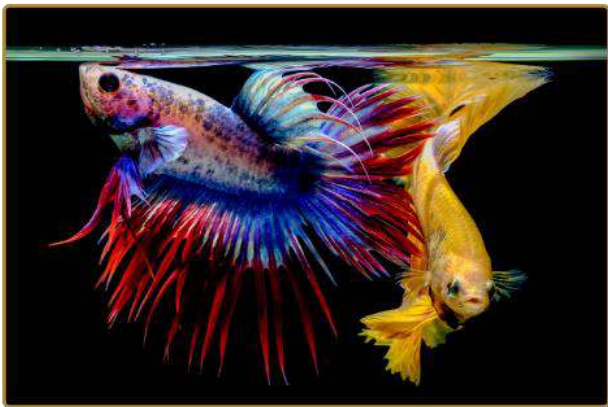
ניקיון המים:

אנו ממליצים שמי האקווריום שלכם יעברו מחזור שלם אחד (סייקל) לפני הוספת דג הקרב. מערכת סינון אמינה גם היא חיונית. יש לחדש כ-15% מהמים במיכל מדי שבוע – המנעו ככל הניתן מלבצע החלפת מים של 100%. כל שבועיים בערך, כדאי לשאוב את הרפש מתוך החצץ. מומלץ להשתמש במגנט להסרת אצות מהזכוכית, אך אין בכך חובה. צמחים ופריטים אחרים במיכל ניתן לקרצף בעדינות ולשטוף במים מתוקים. אין להשתמש בסבון.

גודל המיכל/האקווריום:

מומלץ לספק לדג הקרב אקווריום בנפח מינימלי של חמישה ליטרים. למרות המקובל, איננו ממליצים על שימוש בקערות זכוכית עגולות וקטנות לאחזקת דג

דגי קרב אינם שחיינים "מצטיינים" במיוחד, לפיכך, **שמרו על זרימת מים עדינה** - כל דבר מעבר לזרם עדין יגרום להם ללחץ ועם הזמן לעייפות. בגלל היכולת המעניינת שלהם לאסוף אוויר מפני המים, דגי קרב אינם צריכים אוורור במיכל, אך שימוש במשאבת אוויר לא יזיק להם. לבסוף, חשוב שהאקווריום יהיה מכוסה במכסה יציב. דגי קרב עולים אל פני המים לעתים קרובות ויכולים לקפוץ מהמים די טוב בזמן מצוקה.

מה דגי קרב אוכלים?

שמירה על תזונה עשירה ומותאמת, מאפשרת לדגי הקרב להיות פעילים יותר, בעלי צבע בוהק יותר ולהאריך את חייהם. דגי קרב הם קרניבורים. מומלץ להאכילם באמצעות פתיתים איכותיים. בנוסף, אנו ממליצים להעשיר את תזונתם מדי פעם במזון חי כמו ארטמיה או תולעי דם.

באיזו תדירות כדאי להאכיל דגי קרב?

רוב הדגים הבוגרים אוכלים פעמיים בכל יום. כל דג צריך רק פתית או שניים בכל האכלה. דגים נוטים לאכול יותר ממה שהם צריכים. בגלל רצונם לאכול כל העת, חובבים נוטים לא פעם לבצע האכלת יתר. דרך יעילה להימנע מכך היא לתת להם לא יותר ממה שהם יכולים לאכול בדקה אחת.

הקרב, אלא על אקווריום קטן המכיל מסנן ביולוגי ותאורה. קערות נוטות לא לספק את כמות השטח הדרושה לדגים הללו, מה שעלול להוביל ללחץ מיותר רב.

יש לשטוף כל דקורציה או צמחים במים מתוקים, על מנת להסיר פסולת לפני שהם מונחים באקווריום.

מרכיבים חשובים של מיכל בריא לדגי

קרב כוללים:

מערכת סינון: אנו ממליצים על שימוש בפילטרים עדינים שלא יגרמו לתנועות מים חזקות. מומלץ שימוש בפילטר ספוג, למשל.

מחמם: הסוג הנפוץ ביותר הם מחממי מים טבולים לחלוטין בעלי טרמוסטט.

מצע: מצע עדין של חלוקי נחל, חול וכו' הוא אידיאלי. 2.5-5 ס"מ של מצע טחון דק הוא הטוב ביותר. זה ימנע מהדגים שלכם לשרוט את עצמם. יש לשטוף את המצע ולהיפטר מחתיכות חדות לפני הנחתו במיכל.

צמחים: צמחים מספקים מקום טוב למסתור עבור הדגים, כמו גם אפקט ויזואלי הנעים לעין. עדיף להשתמש בצמחים מזויפים שעשויים משי ולא פלסטיק, כדי לא לשרוט את הדג. בכל מקרה, יש להימנע מפלסטיק חד. צמחים חיים משרתים מטרה נוספת ויכולים לשפר גם את ניקיון המיכל. רק וודאו שהגישה אל פני המים באקווריום אינה חסומה, מכיוון שדגי הקרב אוהבים לאכול על פני המים.

תאורה: דגי קרב נהנים ממיכל מואר, ללא אור חיצוני חזק. אור שמש ישיר רב, יכול לקדם גם צמיחת אצות. רוב בעלי המכלים מעדיפים שימוש בתאורת LED עדינה. יש להקפיד על משטר תאורה הכולל שעות הארה והחשכה קבועים.

עדיף למצוא מקום שקט להניח בו את האקווריום, מכיוון שרעשים חזקים עלולים לגרום לעקה בדג.

כל המחלות הללו יכולות להשפיע גם על איכות השינה. כשזה קורה, יכולת הריפוי של הדג פוחתת.

טיפ: בעלי אקווריומים רבים מוסיפים מלח אקווריום למים, כדי להפחית את הנפיחות והלחץ בדגים שלהם, כמו גם כדי לשפר את בריאות הסנפירים. אנו ממליצים להשתמש במלח רק כאשר ישנו צורך בכך.

התנהגות וטמפרמנט:

דגי קרב הם דגים פעילים מאוד, מה שהופך אותם למהנים לצפייה. הם עולים אל פני המים לעתים קרובות ושם הם אוכלים לא מעט. בנוסף לכך, הם מגינים מאוד על המרחב שלהם. טיפול טוב בדג הקרב מחייב אתכם להיות מודעים לכך. כמו-כן, תצטרכו לוודא היטב מיהם שותפיו למיכל. האופי המגן שלהם יכול לחול גם על אנשים הצופים באקווריום. לעתים קרובות הם ישחו עד לזכוכית כדי לחקור את ה"מתבונן מהצד" ואף יחזקו את הצבעים שלהם כאזהרה! כאשר חשים איום, הם ינפחו את סנפיריהם ואת כיסויי הזימים שלהם, זאת כדי לשכנע אתכם ש"אסור להתעסק איתם".

אם דג הקרב שלכם נראה רדום או שוחה בצורה לא תקינה, יתכן כי מדובר בהאכלת יתר. אם זה קורה, דלגו על יום אחד של האכלה.

מחלות ובעיות בריאות נפוצות בקרב דגי קרב:

חשוב לדעת אילו התנהגויות הן סימן למחלה בדג הקרב שלכם. ההתבוננות בהתנהגויות ותסמינים אלו יכולה להיות חיונית בשמירה על חיי הדג. ככל שנוזהה את הבעיה מוקדם יותר, כך ייטב סיכוי הטיפול בה.

בעיות נפוצות כוללות:

חתכים/שריטות: יכולים להיגרם על ידי המצע או המיכל. אלה עלולים להזדהם, לכן חשוב להיות מודעים לכך ולבדוק את הדג מדי יום.

ריקבון סנפירים: יכול להיגרם על ידי חיידקים במים מזוהמים, או כתסמין לבעיה אחרת. ריקבון סנפירים מתחיל בדרך כלל בקצה הסנפיר, וגורם לרקמה להתפורר.

האכלת יתר: כפי שהוזכר לעיל, עייפות או סגנון שחייה חריג יכולים להוות אינדיקציה להאכלת יתר. ניתן לתקן זאת על ידי דילוג על יום האכלה ומעט החלפה של מים. בעלי דגי קרב רבים עושים "צום" לדגים שלהם במשך יום אחד בכל שבוע, כדי לווסת את פעילות מערכת העיכול.

Lymphocystis: זיהום ויראלי המסומן על ידי נקודות קטנות ולבנות המתפתחות לגידול דמוי כרובית על העור.

מחלת נקודות לבנות או "ich": לעתים קרובות נוטים לבלבל עם Lymphocystis. במקרה הזה, מדובר במחלה אשר גורמת לנקודות לבנות הנראות כגרגרי מלח על העור.

התנהגויות חריגות כלליות אחרות שכדאי לצפות בהן כוללות **היפודינמיה** (ירידה או הפסקת השימוש בשרירים), **גירוד הגוף** לאורך תחתית המיכל, **נפיחות של הבטן**, **הסתתרות מוגזמת**, **ירידה בתיאבון והחזקת הסנפירים בצמוד לגוף**.

הדבר הנכון ביותר יהיה לספק לו די מקום ואף לשכנו לבד.

אם אתם רוצים שותף ממין אחר למיכל, יש כמה כללים שיש לפעול לפיהם בעת ההחלטה על שילוב טוב:

1. **השותפים למיכל חייבים להיות בגודל זהה, ותוקפניים מספיק** כדי להגן על עצמם במידת הצורך, אך לא תוקפניים מדי.
2. **צבע דגים עמום יותר יהיה עדיף.** אם צבעם חזק מדי או שיש להם זנבות ארוכים, דגי הקרב עשויים להבהיק את צבעיהם ולהרגיש צורך להתחרות.
3. שותפי המיכל חייבים להיות בעלי אותן דרישות הקשורות לתנאי המים.
4. **חייב להיות הרבה מקום במיכל כדי למנוע עימות מיותר.** מומלץ על מיכל סבוך על פני מיכל חשוף.

סוגי דגים הנוטים להצליח במכלים משותפים עם דגי קרב כוללים: רזבורות, טטרות, דגי חתול, גורמים או מולים.

לסיכום, דגי קרב סיאמיים הם בחירה פופולרית בקרב חובבי דגים, כיוון שהם מרשימים במראם ובעלי אופי ייחודי מאוד. למרות הטעות הנפוצה שהינם פשוטים להחזקה, יש להקפיד על צרכים ספציפיים כדי לטפל בהם היטב. הקפדה על הפרמטרים המתאימים, תאפשר לדג הקרב להיות פעיל, בוחק ואולי אף להאריך חיים.

אמנם לא היינו מחשיבים את דגי הקרב כאגרסיביים כמו דג הג'ק דמפסי, למשל, אבל הם בהחלט מסוגלים להיות תוקפניים למדי במצבים מסוימים.

השותפים במיכל:

מגדלים רבים חושבים בטעות שדגי קרב חייבים להיות לבד במיכל ושלא ניתן לשלבם עם דגים אחרים. דבר זה אינו נכון. עם זאת, בשל פוטנציאל לאופי אגרסיבי של דג הקרב, יש לנקוט משנה זהירות כאשר מחפשים לו שותפים למיכל.

חשוב לציין כי אסור לשכן שני דגי קרב זכרים באותו המיכל. הם "ירצו" לתבוע דומיננטיות, והתוצאה תהיה פגיעה קשה, וככל הנראה מוות של אחד מהזכרים או של שניהם.

עם זאת, ניתן לאכלס שתי נקבות קרב עם זכר אחד. עד חמש נקבות יכולות לחיות באותו מיכל יחד, אבל לעולם אין ערובה שהדגים לא ילחמו זה בזה. אם יש לכם דג אגרסיבי באופן טבעי, אז

מקורות:

- Alison Yang, Updated: September 29, 2022. *Betta Fish Care 101: Everything You Need to Know* (aquariumsource.com).
- Ian Sterling, Updated: November 3, 2022. *Do Betta Fish Grow and How Big Do They Get?* (FishLab.com).